

השבת זכויות ורכוש יהודי

הצעה להחלטה

מחליטים :

1. למנות ועדת מנכ"לים בנושא השבת זכויות ורכוש יהודי שהרכבה וסמכויותיה כדלקמן :

הרכב ועדת המנכ"לים :

מנכ"ל המשרד לשוויון חברתי - יו"ר
מנכ"ל משרד החוץ או נציגו
מנכ"ל משרד המשפטים או נציגו
מנכ"ל משרד האוצר או נציגו
מנכ"ל משרד התפוצות או נציגו
מנכ"ל משרד העלייה והקליטה או נציגו
מנכ"ל משרד התרבות והספורט או נציגו

מוזמנים קבועים :

נציג המטה לביטחון לאומי
נציג הסוכנות היהודית
נציג יד ושם
ראש חטיבת תפוצות ודתות במשרד החוץ
ראש המועצה המייעצת להשבת זכויות ורכוש יהודי

תפקידי הוועדה :

- גיבוש מדיניות וקידום מגוון נושאים הקשורים בהשבת זכויות ורכוש יהודי מכל הסוגים (נדל"ן, נכסים פיננסיים, אמנות, יודאיקה, וכיוצא בזה) שנגזלו בתקופת השואה ולאחריה.
- גיבוש מדיניות וקידום מגוון נושאים הקשורים בזכויות וברכוש מכל הסוגים כאמור לעיל של יהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן.
- הוועדה תרכז את הטיפול בנושא למול גורמים בינלאומיים, לצורך תיאום והתווית מדיניות אחידה ומובנית להתנהלות התהליך בהתאם להחלטות הממשלה בנדון.

2. א. להעביר את התפקידים והסמכויות המסורים בידי ראש הממשלה על פי החלטת ממשלה מס' 791 מיום 12.10.2009 ביחס למועצה הלאומית המייעצת לקשבת זכויות

ורכוש יהודי, לרבות מינוי חבריה, לידי השרה לשוויון חברתי.

ב. בהתאם לקבוע בסעיף 3.א. לתקן את החלטת ממשלה 791 הנ"ל באופן הבא: בכל מקום בהחלטה שנאמר "ראש הממשלה" או "משרד ראש הממשלה" יבוא במקום "השרה לשוויון חברתי" או "המשרד לשוויון חברתי", בהתאמה, למעט סעיף ג(2) שיוותר באותו נוסח ולמעט סעיף ג(3) שיבוטל.

ג. לתקן את החלטת ממשלה 791 הנ"ל כך שבנוסף לשמונת נציגי הציבור הקבועים בסעיף ג(1) להחלטה 791 ימונו שני נציגי ציבור בעלי רקע בהכנת חוות דעת או אומדנים כלכליים, והרכב המועצה יכלול בסך הכל עשרה נציגי ציבור.

דברי הסבר

רקע כללי

בהתאם להחלטות ממשלה מס' 4252 מיום 12.2.2012 המשרד לשוויון חברתי (בעבר: המשרד לאזרחים ותיקים) מהווה גוף המטה הממשלתי לקידום השבת הרכוש היהודי מותקופת השואה מחוץ לישראל. בהתאם להחלטות ממשלה מס' 792 מיום 12.10.2009 המשרד לשוויון חברתי אמון על שטח הפעולה רישום ותיעוד זכויות היהודים יוצאי כל ארצות ערב ואיראן.

נושא השבת זכויות ורכוש יהודי רלוונטי לעבודתם של שרים שונים ומשרדיהם. כך למשל, משה"ת פועל בנושא באמצעות השליח המיוחד לענייני השואה ולהשבת הרכוש היהודי באירופה ובאמצעות פעילות נציגויות ישראל בחוץ לארץ וכן עוסק בפעילויות בקשר עם סוגיית הפליטים היהודים והיהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן ובזכויותיהם לפיצוי.

לשם קידום עבודת מטה ממשלתית מוצע בזאת להקים ועדת מנכ"לים לנושא השבת זכויות ורכוש יהודי, שתפקידה וסמכויותיה כמפורט בהצעה להחלטה.

עוד מוצע להעביר את התפקידים והסמכויות המסורים בידי ראש הממשלה על פי החלטות ממשלה מס' 791 מיום 12.10.2009 ביחס למועצה הלאומית המייעצת להשבת זכויות ורכוש יהודי לידי השרה לשוויון חברתי וכן לקבוע כי המועצה האמורה תכלול בנוסף לנציגי הציבור המפורטים בהחלטה מס' 791 הנ"ל שני נציגי ציבור בעלי רקע בהכנת חוות דעת או אומדנים כלכליים.

יוסבר באופן כללי לגבי הגופים הנזכרים בהצעת ההחלטה –

המועצה הציבורית המייעצת מטרתה להוות מפגש זיעות ורעיונות התורם לעשייה הממשלתית או מדיניותה מידע מטעם נציגי ממשלה ונציגי ציבור, לרבות ניצולי שואה, העוסקים בתחום או בעלי ניסיון רלוונטי. משכך, מהווה המועצה גוף ציבורי מייעץ הדן בסוגיות וברעיונות אופרטיביים ביחס לקידום נושא השבת הרכוש היהודי הגזול, יחד עם זאת היא נעדרת כל סמכות ביצוע. המדיניות בסופו של דבר נותרת באחריות הממשלה על משרדה.

לאור העובדה שהמדיניות בתחום השבת רכוש יהודי בחו"ל מורכבת ונוגעת לעבודתם של משרדים שונים והיא כוללת בין היתר רכיבים מדיניים, משפטיים, לרבות היבטי משפט בינלאומי ומשפט משווה, קשר עם התפוצות ועוד, יש חשיבות רבה בקיומה של ועדת מנכ"לים שתתאם את הפעילות הממשלתית בתחום (ותסייע לקידום והעלאת הסוגיה מול ממשלות זרות).

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ראש הממשלה ושר החוץ – מסכים

שר האוצר – מסכים

שר התפוצות – מסכים.

שרת המשפטים – מסכימה

שר העלייה והקליטה – מסכים.

שרת התרבות והספורט – מסכימה.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 791 מיום 12.10.2009

החלטת ממשלה מס' 792 מיום 12.10.2009

החלטת ממשלה מס' 4252 מיום 12.2.2012

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב חוות דעת.

סיווגים

סיווג ראשי : 05 ממשלה.

תחום פעולה עיקרי : 02 כלכלה.

מוגש על ידי השרה לשוויון חברתי

ז' בכסלו התשע"ו
19 בנובמבר 2015

המשרד לשוויון חברתי
הייעוץ המשפטי

ירושלים, ז' כסלו, תשע"ו
19 נובמבר, 2015

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

השבת זכויות ורכוש יהודי

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

לסעיף 1:

מוצע למנות ועדת מנכ"לים בנושא השבת זכויות ורכוש יהודי שהרכבה וסמכויותיה כמפורט בהצעה להחלטה.

לסעיף 2:

בהחלטת ממשלה מס' 791 מיום 12.10.2009 הוקמה מועצה לאומית מייעצת להשבת זכויות ורכוש יהודי (להלן: "המועצה"), שתייעץ לממשלה ולראש הממשלה בדבר השבת זכויות ורכוש יהודי בכל העולם. בהחלטת ממשלה 791 הנ"ל נקבעו תפקידים וסמכויות שונות לראש הממשלה ביחס למועצה. עוד נקבע בהחלטה האמורה כי הרכב המועצה יכלול בין היתר שמונה נציגי ציבור על פי המפורט בהחלטה.

מוצע להעביר את התפקידים והסמכויות המסורות כאמור בידי ראש הממשלה ביחס למועצה לידי השרה לשוויון חברתי. לצד ההצעה להעביר תפקידים וסמכויות ביחס למועצה כאמור לעיל מוצע לערוך בהתאם לכך תיקונים בהחלטת ממשלה 791 הנ"ל.

עוד מוצע לתקן את החלטת ממשלה 791 הנ"ל כך שהמועצה תכלול שני נציגי ציבור נוספים על פי המפורט בהצעה להחלטה, והרכב המועצה יכלול בסך הכל עשרה נציגי ציבור.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

מינויים למועצה צריך שיבדקו בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה לעניין מינויים.

בשים לב לאמור לעיל ההצעה להחלטה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

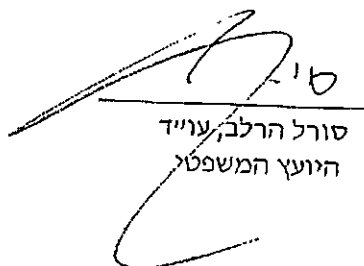
המשרד לשוויון חברתי
הייעוץ המשפטי

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהוצעה נוגעת להם:

הלשכות המשפטיות של משרד ראש הממשלה, משרד התפוצות, משרד העלייה והקליטה, משרד המשפטים, משרד החוץ ומשרד התרבות והספורט אישרו כי אין מניעה משפטית. היועץ המשפטי של משרד האוצר אישר כי מבלי לגרוע מעמדות האגפים, אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אני מאשר כי אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

ש. הרלב, עו"ד
היועץ המשפטי

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 791 של הממשלה מיום 12.10.2009

הקמת מועצה לאומית מייעצת להשבת זכויות ורכוש יהודי

791.

מ ח ל י ט י ם :

בהמשך להחלטת הממשלה מס. 1250 מיום 28.12.2003, להחלטת הממשלה מס. 1263 מיום 25.2.2007 ולהחלטת הממשלה מס. 2534 מיום 4.11.2007 -

א. להקים מועצה לאומית להשבת זכויות ורכוש יהודי (להלן - המועצה) שתייעץ לממשלה ולראש הממשלה בדבר השבת זכויות ורכוש יהודי בכל העולם, הן לעניין השבת זכויות ורכוש מתקופת השואה באירופה ובצפון אפריקה והן לעניין זכויות ורכוש של יהודים שעזבו את ארצות ערב כפליטים.

ב. תפקידי המועצה:

(1) ייעוץ בדבר גיבוש מדיניות ממשלת ישראל בטיפול בהשבת זכויות ורכוש יהודי מכל הסוגים (נדל"ן, נכסים פיננסיים, אמנות, יודאיקה וכיוצא בזה), שנגזלו בתקופת השואה ולאחריה, וזאת ביחס לרכוש פרטי וקהילתי, בין שיש לו יורשים ובין שאין לו יורשים. המדיניות שתוצע תתייחס לשימוש ברכוש ובזכויות שיימצאו לטובת הבעלים והיורשים החוקיים, לטובת ניצולי השואה ולטובת חינוך, הנצחת השואה וזיכרון קורבנותיה.

(2) ייעוץ בדבר גיבוש מדיניות ממשלת ישראל לעניין הטיפול בסוגיות הזכויות והרכוש של יהודים שעזבו את ארצות ערב כפליטים.

(3) ייעוץ בדבר קידום שיתוף הפעולה בין הגופים הנוגעים בנושא השבת הזכויות והרכוש היהודי, ובכלל זה גורמים פנים ממשלתיים, ארגונים יהודיים שונים וקהילות יהודיות.

(4) ייעוץ לעניין הקשר בין ממשלת ישראל לאיל"ר (הארגון היהודי העולמי להשבת רכוש יהודי) ולוועידת התביעות בנושא השבת זכויות ורכוש יהודי.

(5) ייעוץ בדבר פעילויות הסברה והפצת מידע

מזכירות הממשלה

לציבור הרחב, לרבות בדבר מסירת עדכונים, הנוגעים לבעלים של רכוש, ליורשים אפשריים ולקבוצות שונות על פי העניין.

(6) כמו כן, המועצה תגיש דיווחים והמלצות לראש הממשלה מעת לעת, ולכל הפחות מדי חצי שנה.

(7) המועצה תעסוק בייעוץ בלבד, ולא תעסוק באופן ישיר או עקיף בניהול מו"מ עם ממשלות של מדינות זרות, גורמים בינלאומיים ורוב לאומיים.

ג. מבנה המועצה:

המועצה תהיה מורכבת מ-17 חברים כדלקמן:

(1) שמונה נציגי ציבור כדלקמן: ראש המועצה שיהא אדם בעל ניסיון בתכנון ויישום מדיניות בתחום השבת זכויות ורכוש יהודי, 3 ניצולי שואה בעלי ידע בתחום השבת זכויות ורכוש יהודי בהמלצת מרכז הארגונים של ניצולי השואה, נציג הסוכנות היהודית בהמלצת יו"ר הסוכנות היהודית, 2 נציגים בעלי ידע בתחום זכויות ורכוש של יהודים שעזבו את ארצות ערב כפליטים, ומומחה בעל רקע וניסיון אקדמי מקצועי ו/או מעשי בתחומי פעולתה של המועצה.

(2) תשעה נציגים מקרב משרדי הממשלה כדלקמן: נציג בכיר של משרד החוץ על פי המלצת שר החוץ, אשר ישמש כממלא מקומו הקבוע של ראש המועצה, ראש האגף להשבת זכויות ורכוש יהודי במשרד לענייני גמלאים, הממונה על רישום ותיעוד תביעות של יהודים יוצאי מדינות ערב, נציג משרד התרבות והספורט וששה עובדי מדינה מקרב המשרדים הבאים על פי המלצת השר העומד בראש המשרד: משרד ראש הממשלה, משרד החוץ, משרד ההסברה והתפוצות, משרד המשפטים, משרד האוצר והמשרד לענייני גמלאים.

(3) לסיוע בביצוע תפקידי המועצה יוקצו 2 תקנים חדשים ממקורות משרד ראש הממשלה לתמיכה. משרד ראש הממשלה ונציבות שירות המדינה יעשו מאמצים, לאור הדחיפות באיוש והקמת המועצה, לקליטת העובדים בהקדם האפשרי.

ד. נהלים:

(1) ראש המועצה וחבריה ימונו על ידי ראש הממשלה.

(2) חברי המועצה נציגי הציבור ישמשו בתפקידם זה בהתנדבות.

(3) תקופת המינויים של חברי המועצה ושל יושב הראש וממלא מקומו תהיה לארבע שנים. ניתן לשוב ולמנות חבר לתקופת כהונה נוספת.

מוכירות הממשלה

(4) ראש הממשלה יהא רשאי להעביר חבר מועצה מכהונתו.

(5) יו"ר המועצה יהא רשאי לבקש מראש הממשלה החלפת חבר מועצה הנעדר משלוש ישיבות עוקבות, ללא הסבר סביר.

(6) יושב ראש המועצה יקבע, לאחר התייעצות עם ממלא מקום ראש המועצה, את נושא הדיונים וסדרם, אולם כל חבר מועצה יהא רשאי לבקש להעלות נושא לסדר היום ועל יו"ר המועצה לקובעו לסדר היום.

(7) יושב ראש המועצה יהא רשאי להזמין לישיבות המועצה אורחים ומומחים ככל שימצא לנכון.

(8) המועצה תקבע סדרי עבודה נוספים ככל שיירדשו.

(9) המועצה תקבל שירותי יעוץ משפטי מלשכת היועצת המשפטית במשרד ראש הממשלה או מי מטעמה, כאשר בנושאים הקשורים לדין הבינלאומי ולגופים בינלאומיים, הדבר ייעשה בשיתוף עם לשכת היועץ המשפטי במשרד החוץ.

ה. תקציב וכח אדם:

(1) תפעול המועצה ובכלל כך תקינה והוצאות חבריה יתקצבו על ידי משרד ראש הממשלה.

(2) האגף להשבת זכויות ורכוש יהודי במשרד לענייני גמלאים והמחלקה לרישום ותיעוד תביעות של יהודים יוצאי מדינות ערב במשרד המשפטים יסייעו למועצה באיסוף חומר ובהצגתו ככל שיירדש.